

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/127/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718202385
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8718202385.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlaty Simkovej v spore žalobcu: W. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. D. XXX, XXX XX T. D., zast.: JUDr. Martin Bašista, advokát, Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 37 880 381, proti žalovanej: D. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., M. XXX/XX, zast.: Advokátska kancelária Hudzík & Partners s. r. o., Mnoheľova 830/15, 058 01 Poprad, IČO: 47 251 654, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k 11C/23/2018-58 z 13.06.2019 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaných strán sporu prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom I. výrokom žalobu zamietol a II. súvisiacim výrokom rozhodol o trovách konania tak, že ich náhradou zaviazal žalobcu.

2. Svoje rozhodnutie postavil na závere, že podanou žalobou sa žalobca proti žalovanej - exmanželke - domáha určenia bezpodielového, alternatívne podielového spoluvlastníctva k bytu, a to titulom vydržania, pričom v konaní vedenom na prvoinštančnom súde pod sp. zn. 11C/286/2014 bolo určené, že výlučnou vlastníčkou bytu je práve exmanželka žalobcu a všetky skutočnosti uvádzané žalobcom teraz v žalobe, mu boli známe už v čase rozhodovania súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 11C/286/2014. Ide teda podľa názoru prvoinštančného súdu o prekážku res iudicata a preto žalobu zamietol. Takto ustálený skutkový stav po právnej stránke posúdil podľa ust. § 230 CSP, výrok o trovách konania podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

3. Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadol žalobca vytýkajúc prvoinštančnému súdu nesprávne právne posúdenie otázky res iudicata, poukazujúc na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/42/2008 s tým, že v predmetnom konaní uvádza iné a nové skutočnosti, ktoré by mali zakladať jeho vlastnícke právo k bytu (inštitút vydržania), a ktoré neboli skúmané v pôvodnom konaní, v ktorom bolo rozhodnuté o vlastníctve k bytu v prospech jeho exmanželky. Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho žalobe vyhovieť, alternatívne ho zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalovaná rozsudok prvoinštančného súd vo svojom vyjadrení navrhla potvrdiť, lebo ho považuje za vecne správny a súčasne uplatnila trovy odvolacieho konania.

5. Ďalšie podania strán dané neboli.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti

ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je nutné zrušiť.

7. Podľa § 230 CSP ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

8. Negatívna stránka materiálnej právoplatnosti sa prejavuje ako nezmeniteľnosť rozhodnutia a spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (*impedimentum rei iudicatae*) a to znamená, že o tej istej, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady *nebis in idem*, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať *ex officio*. Len čo súd zistí existenciu tejto prekážky, vedie to k zastaveniu konania vo forme uznesenia, proti ktorému je prípustné odvolanie.

9. Procesné právo vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Procesné postavenie týchto osôb (žalobca a žalovaný) je v tejto súvislosti bez významu. Prevažná väčšina predstaviteľov právnej teórie sa prikláňa k tomu, že predmet konania v širšom zmysle slova treba chápať ako žalobný nárok, spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého by mal žalobný návrh vyplývať. Možno teda zhrnúť, že v zmysle tejto prekážky sa nemôže o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, rozhodnúť znova. Výklad pojmu „tá istá vec“ je taký, že musí ísť o tie isté subjekty práva, ktoré vystupovali v pôvodnom konaní ako sporové strany a ten istý predmet konania (tzn., že ide o totožný nárok uplatnený z totožného skutkového základu medzi totožnými subjektmi - nie je pritom rozhodujúce, či pôvodné strany vystupujú v pôvodných procesných postaveniach). Ak sa teda konanie netýka tých istých subjektov, nemožno hovoriť o prekážke právoplatne rozhodnutej veci a výrok právoplatného rozhodnutia súdu nie je v tomto prípade záväzný pre súd, ktorý prejednáva inú právnu vec (čo samozrejme neplatí v prípadoch, ak subjektívne hranice záväznosti iného rozhodnutia sú rozšírené *erga omnes*, proti všetkých - typicky statusové veci v mimosporoch, alebo rozsudok o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach). Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Rozsudok zamietajúci žalobu je prekážkou právoplatne rozhodnutej veci len v rozsahu rozhodnutia o predmete sporu (totožnosti predmetu rozhodovania). (V 9/1986) O prekážku rozhodnutej veci (*res iudicata*) nejde, ak v predchádzajúcom súdnom konaní, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o určení vlastníckeho práva k totožnej nehnuteľnosti, právna predchodkyňa navrhovateľa nemala v priebehu celého konania spôsobilosť byť účastníčkou konania. (R 25/2002) O prekážku veci rozsúdenej podľa § 159 ods. 3 O. s. p. nejde, ak predchádzajúcim rozsudkom bola určujúca žaloba zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania. O takýto prípad nejde ani vtedy, ak predchádzajúcim rozsudkom bola žaloba zamietnutá iba z dôvodu, že žalobcovia sa pôvodnou žalobou domáhali určenia spoluvlastníctva k nehnuteľnosti v iných podieloch, než ktoré im v skutočnosti patria. (R 15/2005) Pokiaľ ide o vec patriacu viacerým spoluvlastníkom, nebolo by možné prejednávať návrh na zrušenie podielového spoluvlastníctva len s niektorými zo spoluvlastníkov, pretože rozhodnutie vydané v takomto konaní by nemohlo byť účinné voči spoluvlastníkom, proti ktorým návrh nesmeroval (rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR, sp. zn. 4Cz 79/66, R 16/1967). V občianskom súdnom konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva musia byť účastníkmi všetci spoluvlastníci; rozhodnutie súdu vydané len voči niektorým zo spoluvlastníkov by nemohlo byť účinné proti tým, ktorí neboli účastníkmi konania (§ 91 ods. 2 O. s. p.). (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo 6/2003, zo súdnej praxe č. 50/2004). Prekážka *res iudicata* (právoplatne rozhodnutej veci), ktorá vylučuje, aby súd vec znova prejednal, je vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O. s. p.. K jej porušeniu dôjde vtedy, ak sú súčasne splnené tri podmienky: 1. začne sa opätovne konať, hoci už bolo vo veci právoplatne rozhodnuté, 2. začne sa opätovne konať medzi tými istými účastníkmi, 3. a o tej istej veci. Za tú istú vec v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p. treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. Pokiaľ ide o rozhodnutie o určovacej žalobe [§ 80 písm. c) O. s. p.], pre posúdenie toho, či zakladá prekážku rozsúdenej veci, bude rozhodujúci aj právny stav záväzne určený jeho obsahom. Ak rozhodnutie vyznie tak, že podľa neho právo alebo právny vzťah, prípadne povinnosť existuje (neexistuje), je tým daná prekážka *res iudicata* pre novú určovaciu žalobu. Ak ale určovacia žaloba bola zamietnutá bez toho, aby súd záväzne

posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi, nejde o rozhodnutie, ktoré by zakladalo prekážku rozsúdenej veci podľa § 159 ods. 3 O. s. p.. (viď uznesenie NS SR sp. zn. 2 Cdo/105/2003).

10. Na úvod je potrebné poznamenať zásadnú skutočnosť, a to, že ak už mal prvoinštančný súd prekážku rozsúdenej veci identifikovanú, mal konanie uznesením zastaviť, a nie ako to spravil, žalobu rozsudkom zmietnuť. Navyše minimalistické odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje dostatočný argumentačný základ pre takéto rozhodnutie. Súd prvej inštancie tvrdil totožnosť predmetu konania predmetnej a skoršej veci (určenie vlastníctva k bytu) s tým, že žalobca v tejto žalobe uvádza skutočnosti, ktoré mu museli byť známe v skoršej veci. Totožnosť osôb správne posudzoval vo vzťahu k oboj stranám, kde v skoršej veci na strane žalobcu vystupovala v predmetnej veci žalovaná a naopak v predmetnej veci žalobca vystupoval v skoršej veci ako žalovaný. Odvolací súd je však názoru, že v predmetnej a skoršej veci nebola daná (preukázaná) totožnosť tej istej veci, lebo v skoršej veci (sp. zn. 11C/286/2014) sa nárok žalovanej opiera o právny dôvod nadobudnutia vlastníctva k bytu (transformácia členského podielu), a v predmetnej veci žalobca svoj nárok opiera o právny dôvod nadobudnutia vlastníctva k bytu (vydržanie), a to z odlišného skutkového stavu. Právny dôvod, o ktorý strany opierali/jú svoj nárok, je tak bezpochyby iný.

11. Vyššie uvedené pochybenie prvoinštančného súdu nie je možné napraviť pred odvolacím súdom, a preto odvolaciemu súdu nezostalo nič iné, len v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Povinnosťou prvoinštančného súdu bude v ďalšom konaní sa riadiť názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 ods. 2 CSP viazaný, opätovne vec prejednať, v potrebnom rozsahu vykonať dokazovanie, výsledky celého konania zhodnotiť a až potom o veci rozhodnúť, pričom je potrebné náležite sa vysporiadať s relevantnou právnou i skutkovou argumentáciou strán sporu a nové rozhodnutie náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 a 3 CSP odôvodniť.

13. V novom rozhodnutí rozhodne prvoinštančný súd znova o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

14. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).